49ste jaar. — N° 3 Zaterdag 5 Januari 1901.

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLÉE, uitgever-eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :
Drie maal per week **6 frasks** per jaar.
Twee » » **5** »
Een » » **4** »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels voeraan of binnen in het blad : **1** fr. de drukregel.

TONGEREN, DEN 5EN JANUARI 1901.

VOOR DE PAUS

De *Vereeniging der Katholieke dagbladschrijvers van België* zendt vandaag hare jaarlijksche inschrijving *voor den Paus*.

't Is het gelukkig en zelf voorrecht voor de godsdienstige drukpers, die nochtans gewijdt aan de verdediging der Kerk, zich eene jaarlijks weerkeerende tooging te lokken van trouwe geheiligd aan den Stadhouder van Jezus-Kristus op aarde.

't Is de eer der katholieken een oproeping te beantwoorden, en geld te bevestigen dat, ondanks zeer talrijke vallen, levendig en onwankelbaar gebleven.

Wij hebben het vooral dat, dit jaar opnieuw, het getal der edelmoedigheid der offeranden, welke ons zal vergund zijn in te zamelen, zal beantwoorden aan de faam van ons land, de christen wereld en aan de altijd aanziende noodwendigheden van den H. Stoel.

Eenige onze lezers, die het geluk gehad hebben dit de bedevaart naar Rome te doen en de voeten van den H. Vader den tol van dankbaarheid der Belgische katholieken neer te leggen, hebben Leo XIII zu, met eene gansch vaderlijke uitstort des gemoeds, mogen hooren uitdrukken zeer Hij zich vertroost en versterkt gevoelde door de vernieuwde blijken van geneigdheid komende uit ons vaderland.

Meer dan ooitlien wij eraan houden die blijken te vermeerderen in deze dagen, die ons overbren van de XIXe naar de XXe eeuw.

Wij hebben, in het verleden, goederen overvloed en veiligheid noodig ; voor de toekomst, hebben wij behoefte aan krachten en genaden. Nimmer de aalmoes, volgens de geluiden Heilige Boeken, de menigte der zonden bedekt en, voor dezen die ze uitdeelen, de bron wordt van overvloedige zegeningen, hoewel te meer zal het zoo niet zijn met de milddeftten aan Jezus-Kristus zelven gedaan, in de persoon van zijnen vertegenwoordiger aarde, het zichtbaar opperhoofd der algemeen Kerk ?

Doch, de offeranden zijn niet alleen het onderpand van onkrenkbare geneigdheid voor den geëerbiedigden Vader van de groote katten huisgezin. zij zijn ook de onloochenbare en te gepasten tijde komende getuigenissen van onze verkleefdheid aan zijne zaak en aan de geschondene maar onvervreemdbare rechten waarvan hij de doorluchtige bewaarder blijft.

Deze rechten welke niet alleen de Zijne, maar ook de onze zijn ; deze rechten welke die zijn van God zelven, die er zijne Kerk mede zelf bekleed, heeft Leo XIII nogmaals een gelden in het laatste konsistorie, met eene stiptheid en eene kracht welke iedereen heeft opgemerkt en bewonderd.

Verenigen wij, katholieken, ons met den bewonderenswaardigen onderling van het Vatikan ! Dat onze penning het zichtbaar teeken worde van onze vastberadene aan sluiting bij de woorden van den Paus, en indien hij de volkomen herstelling de vrijheid van den H. Stoel niet kan bewerken dat hij ten minste bijdrage om eene pijnlijken en kommervollen toestand te verzachten.

De dagen waarin wij ons thans bevinden herinneren ons de eerste eerbewijzen aan het koningdom van den Zaligmaker gebraat door de herders en door de Wijzen uit het verre Oosten gekomen ; laat ons, op onze beurt, met dezelfde liefde, met denzelfden eenvoud, met dezelfde edelmoedigheid, onze offeranden aan de voeten van den H. Vader gaan neerleggen, in zijnen geheiligden persoon, de verlengde erkennen — door de goddelijke Voorzienigheid — van het vaderschap, het priesterschap en het koningdom van Kristus.

Aan Leo XIII, Vader, Opperpriester en Koning !

* *

De inschrijving is van heden af open.

De inschrijvingen worden ontvangen door al de katholieke bladen, die er gelijktijdig de lijsten van afkondigen. De opbrengst ervan zal den H. Vader aangeboden worden door eene afvaardiging van leden van de Vereeniging der Katholieke Dagbladschrijvers van België, welke zich, rond de Paaschfeesten, naar Rome begeven.

De namen der inschrijvers zullen vereenigd worden in een album, dat aan den H. Vader, te zamen met de opbrengst der inschrijving, zal overhandigd worden.

Het bureel van de Vereeniging der Katholieke Dagbladschrijvers :

De Ondervoorzitters, V. JOURDAIN, G. SOUVILLE.
De Voorzitter, Graaf W. VERSPEYEN.
De Schatbewaarder, J. HUYGEN.
De Secretaris, L. MALLIÉ.

Men mag de inschrijvingen zenden aan het bureel van ons blad, of wel aan M. Leo MALLIÉ, sekretaris, 52, Bergstraat, te Brussel.

EENE MARTELARES.

Wij lezen in de *Salesius-Bode* :

HERCK-DE-STAD is fier ook eene martelares onder de martelaars in China te hebben.

Ik heb bij aanvraag van de Eerw. Overste van het kloster (Franciscaines Missionnaires) te Antwerpen, de volgende tijding ontvangen.

De geannmde Paulina Jeuris is te Herck-de-Stad den 23 December 1872 geboren, (zekerlijk is dit eene vergissing, zulks te melden dat ze in Hasselt geboren is.)

Pauline Jeuris, in het klooster, Zuster Amandina, isnaar de missie van China, Tai-Uienfou-Chasi, vertrokken in Maart 1899.

Zij is in het klooster getreden in Juli 1894, ze was een zeer goede religieuse en is in de best gevoelens naar China vertrokken.

't Is zeker : dat Zuster Amandina met hare zes medezusters den marteldood zijn gestorven.

Ze bebben uit dagen voor de rechtbank moeten verschijnen.

Men heeft haa veel geld, rijke huwelijken, enz. aangeboden indien ze aan hun geloof wilden verzaken

Doch alle beken wederstaan en hebben met moed en vregd den dood verkozen ; zelfs hebben zij en *Te Deum* gezongen bij het vernemen vanmet doodsbericht.

Zij heeft ook lieven geschreven ; doch deze zijn gezonden naar het moederhuis in Rome, waar men bezig is met een kleine levensbeschrijving op te stellen wegens de 7 martelaressen

Zuster Amandina zelf heeft nog eene Zuster in China, ook in ons gesticht : en een andere hier religieuze te Anverpen en haar oudste Zuster is Zuster van liefde te Gent, tegenwoordig is ze te Loken.

MARIE-LAIRE DE FERNANDEZ,
Supre f. m.

HET IS ENKEL

een jaar geleden, dat de waardige opvolgers van den H. Franciscus van Assise zich in ons midden zijn komen vestigen en reeds bestatigt men, met eene christene en wel gewettigde fierheid, het overgroot goed dat zij in onze stad tot stand gebracht hebben.

De heiligheid van hun leven, enkel toegewijd aan zelfopoffering, zelfverloochening en versterving, heeft hun, sedert hunne aankomst in onze stad, de eerbiedvolle achting onzer bevolkingen verworven.

Ziebier eene welsprekende statistiek die, beter dan alle redeneeringen, het onschatbaar goed daarstelt, welk deze Heilige Kloosterlingen in onze stad verichten.

In 1899, werden er, in onze Hoofdkerk, 40950 Heilige Communies uitgedreld. In 1900, sedert de aankomst der Eerwaarde Paters in onze stad, 40350 ; betrij eene vermindering van 600.

In 1899, werden er, in de kerk van den Heiligen Joannes-Baptista, 18350 Heilige Communies uitgedeeld. In 1900, sedert de aankomst der Eerwaarde Paters, 16400 ; betrij eene vermindering van 1950.

In de kerk van het Begijnhof, werden er, in het jaar 1899, vóór de aankomst der Eerwaarde Paters, 1600 Heilige Communies uitgedeeld.

En van den 1er Januari 1899 tot den 1er Januari 1900, werden er, in de kerk der Eerwaarde Paters, in het Begijnhof, 43850 Heilige Communies uitgedeeld.

Het is te zeggen dat, gedurende het eerste jaar dat de Eerwaarde Paters in onze stad doorgebracht hebben, er 41000 Heilige Communies meer dan het vorige jaar uitgedeeld werden.

Ziedaar, onder oogpunt van den Eeredienst bewezen aan den God van het Allerheiligste, het goed, in onze stad, door die Heilige Kloosterlingen verwezenlijkt ; ziedaar wat hun de eerbiedvolle en algemeene achting onzer medeburgers, alsook..... de gemeene aanrandingen van het geuzenbaadje verdiend heeft !

HET EINDE DER EEUW !

Thans behoort de XIXe eeuw tot het verleden.

Eeuw van vooruitgang, eeuw van beschaving, eeuw van ontdekkingen — onder welke benaming zal het nageslacht haar vermelden ?

Kinderen dezer eeuw, zien wij met trotschheid neer op al wat de thans levende geslachten gewrocht hebben en wat het menschelijk vernuft tot stand bracht.

Wij roemen op al die uitvindingen, op dit toenemen der kennissen, op die intellectuelle strooming, die het verschil van standen heeft doen verdwijnen en uit de nederigste lagen der samenleving, de grootste genieën deed opstaan.

Wij roemen op het bloeien der kunsten, op het vermeerderen van den algemeenen welstand, door de onafsienbare vlucht, genomen door handel, nijverheid en scheepvaart.

En met fierheid zien wij alle dagen het veld der menschelijke bedrijvigheid zich uitbreiden en ruimer worden, nieuwe landstreken, ja gansche werelddeelen zich openen en de schatten, die zij inhouden, meddeelen aan het menschdom, terwijl tevens hunne millioenen bewoners deelachtig worden van den trap van ontwikkeling, door eeuwen van beschaving ons gegeven.

Ja, onder ontelbare oogpunten, zal de XIXe eeuw in de geschiedenis der wereld eene ruime plaats innemen — en zelfs zij die de huidige samenleving een wereld van wanverhoudingen en slechte toestanden heeten, kunnen den invloed niet loochenen, die de geest dezer eeuw heeft gehad op het nivelleeren, het effen maken der maatschappelijke ongelijkheden.

— ▭ —

De vorige eeuw was ondergegaan in een waar inestorten der bestaande toestanden en het zou onzinnig zijn, te loochenen wat invloed de Franse revolutie had op den verderen loop der wereldgeschiedenis, zoals het ook onzinnig zou wezen te loochenen, dat vroegere wanverhoudingen de aanleiding gaven tot deze wereldgebeurtenis.

Maar even waar is het dat de Fransche revolutie een tijdelijke fase heeft gemaakt ; dat zij de aanleiddende oorzaak is geweest tot eene aanzienlijke reactie ; dat zij de verbetering van het algemeen stoffelijk welzijn niet heeft geholpen en dat haar invloed op de zich noemende « liberale » geslachten dezer eeuw allerondlottigst is geweest.

Het is het kenmerk van alle gewelddaden, op den hoop toe bedorven door gewetenlooze politiekers, van enkel een hinderpaal op te werpen tegen den breeden golfslag van voortgang en kultuur, die geleidelijk zijnen weg volgt en die door geen mensch lijke macht kan gestuit, maar ook door geen menschelijke macht kan bespordigd worden.

Wat al onzin heeft onze XIXe eeuw niet hooren uitkramen, wat al dingen dezen hebben wij niet als de vaste waarheid hooren prekken, door hen die zich noemden « de zonen der Revolutie » en die niets meer waren dan de navolgers van die bloedige kluchtspelers, wier gewetenloosheid enkel werd overtroffen door hunne onmenschelijkheid ?

Indien er iets eene schaduw werpt op onze XIXe eeuw, dan is het de geboorte der zoogenaamd « liberale » school, uit de Revolutie ontstaan, die op het einde dezer eeuw bankroet gaat en uit wier onwetenoheid en kortzichtigheid het socialism werd geboren.

— ▭ —

De socialisten hebben dit vóór boven hunne vaderen, dat zij openhartiger zijn.

De liberale school, in haren haat tegen het geloof, heeft de grondvesten der samenleving ondermijnen, met eene stelselmatigheid, die zou doen denken aan volledig zelfbewustzijn, indien niet alles toonde dat die school, onwetend en onbewust, enkel den weg had gebaand voor de onvervalschte zonen der Revolutie, zij die een wijd door de algemeene verontweerdiging waren uit den weg geruimd.

— Uwe schulen, riep Anseele uit, zich richtend tot de liberalen, waren de beste kweekturen voor socialism.

De Revolutie had het geloof niet gedood en had de samenleving, die zonder geloof niet kan bestaan, eerder scheurmit dan vooruit geholpen.

Het liberalism, naïef of dom, we laten het den keus, werkte onverpoosd en onophoudelijk om te doen gelukken, wat aan de Fransche wereldhervormers totaal mislukt was.

Over geheel Europa zag men het ijveren voor die valsche principen. Men zag het hier gelukken, daar mislukken, doch, waar het de zege hoalde daar bouwde het op geweld en geweld is immer broos zand ; het voorbeeld van het ongelukkige Italie is daar, om er het bewijs van te geven.

Door zelf het geweld, onder een masker van geestesverlichting en vooruitgang in het hart der menigte te planten, kweekte de liberale school die massa van oproerigen en ongeloovigen, die nu het socialistische leger vormen.

Vrijmoediger dan hunne vaderen, bekennen de socialisten waar het om te doen is : omwerpering van gezag, van wet, van de geheele maatschappij.

Principiepen van verzoening en orde kennen zij niet. Zij hebben die nooit geleerd in de liberale school. Zij erkennen enkel openlijk, wat hun vermoed werd ingeplast en het liberalism heeft, dus niets gekweekt dan een ras van ontevredenen, ongeloovigen, revolutionnairs.

— ▭ —

Wij, katholieken, treden bijgevolg met eene zware taak de nieuwe eeuw binnen.

Zooals de XIXe eeuw eene eeuw was van uitbreiding van het ongeloof, is het onze innige hoop dat de XXe eeuw eene eeuw zal wezen van terugkeer tot het geloof, als de eenzige bron van vrede en eensgezindheid onder de menschen.

Wat de XIXe eeuw verteffend heeft in de samenleving, onder oogpunt van sociale ongelijkheid, moet in de XXe eeuw nog meer verteffend worden, door meer toenadering tusschen de standen, door meer neerhalen van ingebeelde barreelen, tusschen grooten en kleinen.

Want het mag niet zijn dat zij, die in onze kerken dezelfden God komen bidden, de eenen de anderen als minderen aanschouwen, omdat dezen minder door de fortuin bedeeld zijn dan de anderen.

Vol vergevingsgezindheid moeten wij ook hen brijgenen, die ons met haat en nijd bevechten. Alleen door overtuiging en door goed recht kan de katholiek zegepralen, want zijne zaak is te edel en te schoon, om schrik te hebben, dat de aanvallen harer vijanden iets vermogen tegen de Kerk.

Zelfs de reusachtige schisma hebben het rotsvaste gebouw, waarop de tand der eeuwen geen vat heeft, niet geschokt.

Uit het diepste des harten hopen wij, dat de XXe eeuw het schouwspel moge bijwonen van den terugkeer der verdwaalden in den schoot der Kerk en dat, gebouwd op het geloof, een tijdperk van vrede en broederlijkheid onder de menschen moge heerschen.

Vrede, door het verdwijnen der legerbenden ; broederlijkheid, door meer toenadering tusschen rijken en armen en wederzijdsche plichtsvervulling.

— ▭ —

Geen broederhaat tusschen kinderen eener zelfde moeder, geen vete onder de volkeren ten behoeve van sluwe en hartelooze politiekers.

De XIXe eeuw verdwijnt, gekleurd door het bloed der Zuid-Afrikaansche helden, die ginder worstelen voor onafhankelijkheid, voor vrijheid en voor recht.

Hand in hand, volkeren, die de macht zijt, om te voorkomen dat de XXe eeuw getuige were van het voltrekken van die schandedaad : het verpletteren van het recht door het geweld.

Hand in hand om het voortaan onmoegelijk te maken, dat de Armeensche gruwelen en de *British atrocities* zich kunnen herhalen.

Hand in hand om te geraken tot uitroeiing van den oorlog en tot instelling van het VERPLICHT SCHEIDSGERECHT onder de volkeren, het eenige radicale middel om den terugkeer der comedie te beletten, die wij op het einde dezer eeuw bijwoonden, namelijk dat, twee maanden na de invoering van het facultatief scheidsgerecht door de Vredesconferentie te's Gravenhage, Engeland de door haar mede ondertekende grondbeginselen met de voeten trad en miskende.

Vrede zij op aarde aan de menschen van goeden wil !

Dat die woorden van onzen Goddelijken Zaligmaker de baak en het richtsnoer wezen van volkeren, vorsten en regeerders ; dat de volkeren, wier recht hooger staat dan de macht der vorsten, dien vrede opdringen en zich niet langer tot speelbal laten dienen van de twisten of de heerschzucht der gekroonden.

Dat geloof en vrede zegepralen in de nieuwe eeuw, tot heil en zegen van het menschdom.

M. GIELEN,

onze achtbare volksvertegenwoordiger, zal op **donderdag 10den Januari,** dag der foor, in het lokaal der Land- en Tuinbouwmaatschappijen, in het Koffiehuis *Allée Verte*, Kielerstraat te Tongeren, van tien ure tot een, de personen ontvangen die hem verlangen te spreken.

Paardenmarkt *te TONGEREN,* DONDERDAG **10 Januari.**

DE MARKTEN VAN TONGEREN.

Ziebier de opgave van het getal paarden, boorzbeesten, schapen, vette en magere varkens, die in den loop van het jaar 1900 te koop gesteld zijn op de markten van Tongeren. Het blijkt uit deze cijfers dat onze paard- en veemarkten nog altijd even bloeiend zijn als ooit.

DATUM	Paarden	Hoornvee	Schapen	Vette varkens	Magere varkens
4 Januari		278	0	215	1181
11 »	388	305	18	258	1417
18 »		357	0	217	1582
25 »		410	2	318	1718
1 Februari		321	0	257	914
8 »	242	307	0	178	527
15 »		410	0	245	1514
22 »		525	1	296	1510
1 Maart		541	0	227	1187
8 »		535	0	248	1298
15 »		581	0	255	1559
22 »		555	0	254	1297
29 »	470	591	1	154	1215
5 April		519	1	548	1944
12 »	241	522	1	275	1577
19 »		494	12	244	2131
26 »		564	7	265	1941
3 Mei	550	442	8	252	1557
10 »		547	5	254	2-52
17 »		570	1	196	2115
24 »		289	7	235	1650
31 »		568	3	194	2779
7 Juni		325	1	269	2534
13 »	455	227	2	169	1815
21 »		302	5	158	2527
27 »		264	3	215	2255
5 Juli		277	10	152	1772
12 »		297	1	159	1591
19 »		255	2	212	1620
26 »	595	210	0	155	1161
2 Augustus		228	4	126	1262
9 »	395	228	2	164	1075
16 »		264	0	148	1094
25 »		315	0	171	1747
30 »		295	3	208	1851
6 Septemb.		525	4	188	1650
13 »	498	526	3	165	1087
18 »		554	2	222	1536
27 »		298	0	192	1281
4 October		295	0	228	1654
11 »		350	1	255	2081
18 »	589	337	10	250	1986
25 »		351	15	284	2175
31 »		205	8	221	1664
8 November		375	15	288	2061
15 »	567	357	20	270	1514
22 »		317	8	270	1592
29 »		315	15	250	1670
6 December		215	14	202	1521
13 »		302	11	249	1560
20 »	495	279	7	260	1010
27 »		245	11	195	947

GEMEENTERAAD
van Tongeren.

Zitting van maandag 31 December.

Na lezing van het proces-verbaal der vorige zitting, gaat de raad tot de dagorde over.

1° *Gemeentebegrooting van 1901.*

De liberale meerderheid van den raad brengt talrijke wijzigingen toe aan de begrooting voor 1901, gelijk zij was voorgesteld door het Schepencollege. Ziehier eenige der voornaamste wijzigingen :

De toelage van 950 fr. aan de gemeente muziekwordt verworpen, zoodat deze school feitelijk afgeschafft is.

Een voorstel van M. Schaetzen, om 1000 fr. te stemmen en dezelfde te verdeelen tusschen de twee muziekmaatschappijen der stad, wordt tot eene volgende zitting verschoven.

De liberale meerderheid weigert eene toelage van 100 fr. gevraagd door « *Lijfrentkas van het kanton Tongeren* » ; zij stemt eene som van 1100 fr. om de jaarwedde van zekere schoolmeesters en schoolmeesteressen te verhoogen. De jaarwedde van den Heer commissaris van politie wordt van 2300 op 2700 gebracht.

Op voorstel van M. Neven, wordt eene som van 300 fr. gestemd tot oprichting eener stadsbibliotek.

M. Schaetzen stelt voor deze som tusschen de twee bestaande bibliotheken te verdeelen.

Eene som van 1000 fr. wordt gestemd tot oprichting van een feestcomiteit, dat feesten zou oprichten om de vreemdelingen naar de stad te lokken. Dit comiteit zou bestaan uit een voorzitter in den raad gekozen, en uit vier leden

---

De noodlottige

ERFENIS

8ste vervolg.

Vrouw Rosa streelde hare dochter den zim, ten einde een hard woord terug te houden. Doch achter bleef zichzelven meester.

— Dat mag in uwe ogen zoo den schijn hebben, antwoordde zij, maar uw oogen zien al lang niet meer helder. Ik wil niets laten vermoeden, wat niet in mijne woorden ligt. De erfenis moet niet mijn oogelik worden.

Het gelukte hem niet, haar tot andere gedachten te brengen. Hij had zich misrekend. Hijzelf was a gekrenkt geworden, en elke volgende ontmoeting met Eveline leverde hem het bewijs, dat hij zich niet zoo gemakkelijk weer zou kunnen oprichten. Hij voelde dat hij alle macht overzaar verloren had, en dit verbitterde hem al meer en meer tegen haar.

In den beginne zegde hij wel tot zichzelven : Bedwing u — geef geen vat op u — vermij alle gekibbel — verraad u zelven niet ! Dit zijnbaar nukken, die vanzelf wel weer zullen wegdreven. Ko zoo niet — eenmaal gebronwd, zal zij toe wel moeten eindigen met naar mijne pijpen te dansen. De man heeft andere middelen om zijnen willoor te zetten, dan de vrijer !

Maar hij, was in zijne heerschzucht zonde tact en te onbeminnelijk, om haar te kunnen uitleiden. Zijne rot ging hem slecht af. De afhankelijkheid drukte hem ; het werd op den duur erg onbehaar, voor het oog de minsten tot zio en zich naar den wil van een meisje te schikken

Zoo kwam het opnieuw tot botsingen, pijnlijke woordenwisselingen, heve uitvallen en onwillige heroutschuldigingen. De vlachtie, dat de rijke erfenis, door welke hij zich stellig gehoopt had er geheel bovenop te zijn raakt, hem ten slotte met het meisje nog zou kunen ontvallen — die gedachte kon hem razendmaken. Overigens, hij meende Eveline volkomene doorgronden. Zij bedroog misschien zichzelv — maar hem zeker niet. De musicus had haar bt gewonnen — tegen hem trok hij aan het kortstend.

Eveline verdroeg eene wk lang zijn kwaad humeur en zijne onaangenaam manieren. Daarna kapte zij den knoop door. Toehij haar weêr eene scène had gemaakt, zegde zijem roodweg dat zij hij elkaar niet pasten, en t zij het aan zichzelve verschuldigd was, er een ad aan te maken. Nu liet hij ook aan zijne gaden vrijen loop. Jawel ! de dochter was net alse moeder ! Maar zij moesten niet denken dat zijem zoo gemakkelijk zich van den hals kondenikuiven. Ook hij was aan zichzelven iets verplicht en dit zou hij haar ongeaagd doen gevoelen.

Eveline keerde hem verachtelijken rug toe. — Nu ben ik volkomen voor mijzen gerechtvoerdigd, zegde zij.

Als vijanden gingen zij van elkaar.

— ▭ —

Vrouw Rosa Becker zou waarschijnlijk aan al deze wederwaardigheden dappere het hoofd geboden hebben, indien haar man ster op zijne beenen had gestaan. Doch zij zoudel volslagen blind zijn geweest, om niet te merken dat haar Anton sedert eenigen tijd in het geli niet meer de oude was — ook afgezien van dreindering, welke reeds terstond door de erfenis hem was teweeggebracht.

Het leek er wel naar, of het bootgezjauwel van de menschen hem volslagen inerwarring hadden geholpen.

En zoo was het ook inderdaad. Zijnd hoofd, altoos reeds min of meer verward en dert het overhijden van M. van Brunfisch niet in staat om al die vreemdsoortige indrukken ervaringen behoorlijk te bevalten, had eenenoot gekregen, welken hij niet meer scheen loven te komen.

Zijne redeneering stond al niet op vaster schroeven, dan die van zijne medebuts, en geraakte deerlijk in de war toen de afdoende verklaring voor de erfenis ontdekt was.

Brunfisch's testament was ook hem even zonderling toegeschenen, als den eersten den besten der nietbetrokkenen, even onbegrijpelijk en onverklaarbaar — hoewel toch niet verdacht, aangezien zijn argeloos gemoed aan 's werelds slechtheid vreemd was en hij voor zich liever aan eenen wonderbaarlijken samenloop van omstandigheden geloofde, dan aan eene opzettelijke schikking, die bedrog en misleiding tot grondslag zou hebben gehad. Een oude vrijgezel, steeds ziekelijk en daarbij een zonderling kon wel op den wonderlijken inval gekomen zijn, zijnen portier tot universeelen erfgenaam te maken. Deze opvatting leek hem steekhoudend genoeg om hem van snuffelen en visschen naar andere mogelijke bewegreden terug te houden.

Nu opeens echter was er een licht voor hem ontstoken, dat hij door zichzelven nooit zou gevonden hebben. Bij had iets gehoord — zijne oogen waren immers opengegaan. Zie eens ! Ja — waarachtig !...

In den beginne ergerde hij zich slechts over het booze gebabbel over zijne Rosa...

Och wat ! daarvoor kende hij haar immers veel te goed ! Zulk eene brave, oprechte, eerlijke vrouw als zij altoos voor hem was geweest — zoo flink en open en recht door zee ! Nooit immers had zij hem de geringste aanleiding tot jaloezie gegeven ; zij had altoos zoo'n goed slag er van gehad, met iedereen vriendelijk om te gaan en toch alleen op eenen behoorlijken afstand te houden. Zij viel bij alle gasten in den smaak, en toch waagde niemand het, ook maar een verkeerd woord tot haar te richten.

Dit had hem eenen buitengewoon hoogen dunk van haar doen opvatten. En ook hem zelven had zij zeer goed binnen de perken weten te houden. En zij was zich ook in al die jaren gelijk gebleven — voor haren man altoos even zorgzaam, toegeflijk jegens zijne kleine zwakheden, steeds op zijn gerief bedacht, en goedgeluimd open, zooals er iemand slechts zijn kan met een zuiver geweten. En deze vrouw zou nu...

Het was onzinnig, het was gekkepraat ! De een of andere had zoo maar iets uit zijnen duim gezogen, en de booze wereld...

Maar — vreemd kon dat toch eigenlijk niet heeten, wanneer men over de zaak wat dieper nadacht. Die erfenis was toch een geval, en men had dus wel het recht te vragen : zeg, hoe komen die menschen er toch toe, zoo in het nog vallend hemusigd te worden ? — Ware hetzelfde iemand anders tebeurt gevallen — hoe zou hij dan zelf gesproken en geoordeeld hebben ?... En Rosa — ! — Ja — zooals de wereld nu eenmaal is, het bet zich wel eenigzins verklaren, dat men achter de zaak het een of ander zocht, wat niet juist was. Dat gene wat er verteld werd, klonk zeker niet onwaarschijnlijk ! Ja ja, het had zoo kunnen wezen ! In elk geval, eene reden moest er zijn voor het zonderlinge testament. Wat voor eene reden ? Spits er nu vernuft en maar eens op : — wat voor eene reden ?

En hij spitste zijn vernuft er op. Al zijn verstand, al zijne hersens — hoe weinig die ook wezen mochten — spitste hij op dit punt, en tobde en maalde er over en boorde en wroette er in, en vond ten slotte toch geene andere verklaring, dan die eene, die reeds voor de hand gelegen had... Onzin !

Hoe men de zaak ook keert of wendt, zij blijft altoos hetzelfde aanzicht behouden. En tegen de mogelijkheid er van viel niets in te brengen.

M. van Brunfisch had ontegenzeggelijk eenen tijd lang het middagmaal gebruikt in de restauratie, waar Rosa bediende. En, jawel, nu herinnerde hij zich ook dat zij hem aangeraden had naar het posije van portier en huisbewaarder bij Brunfisch te vragen. Dat zal mij niets baten, had hij toen gezegd : daarvoor zijn honderden liefhebbers, en ik heb geene andere aanbeveling dan mijne papieren als ondgediende. Zij echter had het niet opgegeven, en was zelve met den brief naar den rijken, voornamen heer gegaan, en was ook bij hem toegelaten geworden, en eene week later had hij de betrekking gekregen...

Ach ! de man dacht gek te worden. En hij voelde zich ook zoo ellendig, dat het leven hem een last begon te worden !

Hij wist niet meer, waaraan zich te houden, ging niet meer uit, sukkte zijne wandelingen in huis. Die erfenis had zijn leven vergald.

Meerst zat hij in zijnen ouden leuningstoel voor zijne werktafel te droomen ; of hij klemde een stuk ijzer in den schroststok, om het zonder plan of doel met de vijs te vermiken ; of hij verknoede in dezelfden trant een goed stuk hout op zijne draaibank. Het eten smaakte hem niet meer ; tot drie maal toe liet hij zich aan tafel roepen — en dan zat hij daar gemelijk en stom. Zijn gezicht werd geel, alsof hij eene ziekte onder de leden had.

Naarmate nu zijne krachtdadigheid tegen deze duivelsche opwellingen verflauwde en al meer de mogelijkheid tot waarschijnlijkheid, de waarschijnlijkheid tot zekerheid in hem werd, verbitterde zijn gemoed zich tegen zijne arme vrouw — en dit te meer nog, omdat hij wel geloven moest aan een doortrapt komedie-spel barerzijds.

Al hare goede eigenschappen veranderden nu voor hem in het tegendeel. Welk eene geslepen huichelbarster moest zij wel zijn, indien zij hem zoo veel jaren lang had kunnen bedriegen — ja, hem zoo volslagen om den tuin had kunnen leiden, dat hij zichzelven voor den gelukkigsten man op de wereld versleten had en nooit ook slechts de schaduw van eenen schterden kende in zijne onbekommerde ziel had voelen rijzen !... Welk eene valscheid ! Welk eene verraderij !...

De erfenis bracht haar aan het licht.

Die vervloekte erfenis !

VII.

In het eerst deed vrouw Rosa alsof zij niets bijzonders aan hem merkte. Zij meende dat hij zich ergerde over de slechtheid der menschen, die er plezier in vonden, eerlijke lieden uit nijd en afgunst moedwillig te bekladden ; en dat hij er over dubde, hoe hij dien lasteraars den mond zou kunnen snoeren. Toen hij echter met den dag al somberder en lastiger werd, niet meer tegen haar sprak en haar niet meer aanzag, ook Eveline geen goeden morgen of goeden avond meer wenschte, en ten overvloede meer dan gewoonlijk naar de flesch greep — toen werd het haar toch te kras.

— Wat is er, Anton ? Wat hebt gij ? vroeg zij, heel vriendelijk, maar toch blijkbaar vast besloten om het er niet bij te laten zitten. Gij zijt zoo veranderd ; ik ken u niet meer. Trek het u toch niet zoo aan, dat men ons tracht zwart te maken. Wij weten immers zelven het best wat wij aan elkander hebben. Het is hoogst onpleziérig, dat geel ik u toe ; maar gij hebt zelf gezegd, dat er niets tegen valt te doen, en zoo heb ik het ook ingezien. En gij hoeft het ook niet zoo zwaar op te nemen, dat Eveline den klerk Römer heeft afgezegd. Bij had het dubbel en dwars verdiend. Onze dochter kan wel eenen man krijgen, die zich niet verheeldt haar eene weldaad te bewijzen met haar te trouwen.

Hij liet haar praten, gaf geen verstaanbaar antwoord, maar lachte bitter, klapte met de vingers, en bromde eindelijk :

— Onze dochter — jawel — onze dochter... wat zou die niet kunnen krijgen ?... aan elken vinger tien — natuurlijk — ja ja ja !...

Omtrent deze raadselachtige woorden verlangde zij opheldering, waarop hij ineens als razend werd en met de vuist op de tafel sloeg, dat de kopjes er van rinkelden.

— Van mij wilt gij dat weten, van mij ! zegde hij. Omdat het u zoo lang gelukt is mij bij den neus te leiden, bahaha ! Onze dochter — de rijke erfgename — jawel ! Ik ben ook maar zoo'n oude domkop, wien men alles op de mouw kan spelen — jawel ! Maar hou nu verder uw schoone praatjes maar thuis ! Ik weet nu ook wel wat ik weet !

Nu werd zij op hare beurt boos, en wilde hooren wat hij dan wel wist — hoewel zij dit eigenlijk niet meer hoefde te vragen. Zij begreep ineens hoe het met hem stond. Maar het kwam niet in haar op, zich ook slechts met een enkel woord te verdedigen of hem eene geruststellende verklaring te geven.

Liever had zij zich de tong afgebeten. Integendeel, zij ging nu terstond zelve tot den aanval over. Anders de gelatenheid en zachtmoedigheid zelve, stoof zij als eene wilde kat tegen hem op en toonde hem hare nagels. Eene ongehoorde beleediging had bij haar aangedaan. Zoo'n blad in den wind ! Moest ook bij haar afvallen — hij, in de eerste plaats geroepen om haar te beschermen en te verdedigen !

— Ik maal om de heele erfenis niet zooveel ! zoo eindigde zij, en knipte met de vingers in de lucht : maar dat zij ons van elkander brengen zou, dat had ik toch nooit kunnen denken.

En als onze goede mijnheer zaliger zoo iets had kunnen vermoeden, dan zou hij zich driemaal bedacht hebben voor hij zulk een testament maakte. Want hij had het beste met ons voor, en hij heeft ons eene weldaad willen bewijzen. Maar als er zulke slechte gedachten uit voortkomen, den wordt die weldaad voor ons een vloek. Ga uit mijne oogen, ga heen ! Wat gij vandaag tegen mij gezondigd hebt, dat kunt gij uw leven lang niet meer goedmaken ! *(wordt voortgezet).*